сустрэнуцца у рабоце, і будуць не толькі добрасумленна адносіцца да сваёй справы, але і атрымліваць ад работы вышэйшае з задавальненняў -- асалоду.

Дзямешка Л.А.,
прафесар

ФОРМЫ НАВУЧАННЯ СТУДЭНТАЎ І ІХ УПЛЫЎ НА РАЗВІЦЦЁ ТВОРЧЫХ ЗДОЛЬНАСЦЕЙ У ПРАЦЭСЕ ВЫКЛАДАННЯ КУРСА «БІБЛІЯТЭКА І ВОЛЬНЫ ЧАС»

Праблемы вольнага часу насельніцтва цесна звязаны з бібліятэчным абслугоўваннем. Значнасць набываюць формы і метады абслугоўвання, рэжысёрскія і драматургічныя здольнасці бібліятэкараў пры распрацоўцы і арганізацыі бібліятэчных мерапрыемстваў.

У працэсе выкладання курса «Бібліятэка і вольны час» маюць месца розныя формы навучання: тэарэтычныя (лекцыі), практычныя заняткі, камбінаванае навучанне (выкананне рэфератаў на базе пэўных бібліятэк, дыскусіі ў выглядзе круглых сталоў, семінары па абмеркаванню студэнцкіх работ).

Кожнай форме ўласцівы набор характэрных прымет: склад групы (спецыялізацыя, стаж работы для студэнтаў-завочнікаў, адукацыя -сярэдняя, агульная ці сярэдняя спецыяльная), месца правядзення (аўдыторыя, бібліятэка), час правядзення (па раскладу ці з выхадам за яго межы).

Важнае месца ў развіцці творчых здольнасцей студэнтаў займаюць: мэта заняткаў (паведамленне навін у галіне тэорыі і практыкі, накіраванасць на набыццё студэнтамі ўменняў і навыкаў практычнага характару); метады і прыёмы навучання (інфармацыйна-праблемныя паведамленні, тлумачэнне матэрыялу, гутаркі, аналіз меркаванняў студэнтаў падчас дыскусій, праверка практычных заданняў); спосабы кіравання мысліцельнай дзейнасцю студэнтаў (пастаноўка пытанняў, якія аб'ядноўваюць тэарэтычны матэрыял і практычны вопыт, стварэнне праблемных сітуацый, вырашэнне пэўных індывідуальных задач і г.д.); віды вучэбнай дзейнасці (праслухоўванне лекцый, удзел у семінарах, дыскусіях, выкананне пэўнага задання -- удзел у мерапрыемстве, распрацоўка сцэнарыя, напісанне рэферата); спосаб кантролю (ацэнка сцэнарыя, праведзенага мерапрыемства цалкам і індывідуальнага ўдзелу ў ім кожнага студэнта; франтальнае апытанне).

Вар'іраванне гэтых метадычных прыёмаў прыводзіць да якасных змен у формах вучэбных заняткаў.

Адна з асноўных форм навучання -- лекцыя (праблемная, інфармацыйная, дыскусійнага характару, лекцыя-дыялог і г.д.). Удасканаленню яе эфектыўнасці з пункту гледжання развіцця творчых здольнасцей студэнтаў садзейнічае распрацаваная спецыяльна для кожнай студэнцкай групы анкета з уваходным і выхадным кантролем. З мэтай уваходнага кантролю прадугледжаны пытанні: з якімі формамі забеспячэння вольнага часу вы сустракаліся ў бібліятэках? Якія лічыце больш эфектыўнымі? Аб якіх хацелі б даведацца пры вывучэнні курса?

Аналіз адказаў дазваляе выявіць узровень інфармаванасці студэнтаў, іх адносіны да бібліятэчнага абслугоўвання, прыцягнуць увагу да курса, выклікаць зацікаўленасць. Адначасова выкладчык мае шанц правесці лекцыю з разлікам на пэўную групу студэнтаў. Выхадны кантроль дазваляе меркаваць аб эфектыўнасці заняткаў. Пытанні тут такія: аб якіх новых формах забеспячэння вольнага часу вы даведаліся з лекцыі? Якія вам больш спадабаліся? У якім мерапрыемстве вы хацелі б удзельнічаць у якасці чытача? Якую б навуковую праблему ў межах курса хацелі б даследаваць? Вашы пажаданні выкладчыку.

Найбольш дзейснымі, на наш погляд, з'яўляюцца лекцыі, якія змяшчаюць: апытанне ў пачатку заняткаў (уваходны кантроль), праблемныя пытанні з укараненнем момантаў дзелавой гульні; інфармацыю для роздуму; зварот да нагляднасці (дапаможнікі, схемы, практычныя студэнцкія работы); вылучэнне інтэлектуальнага фону у групе (памочнікаў выкладчыка); выніковае апытанне (выхадны

РЭПОЗІТОРЫЙ БГУКИ

кантроль). Шмат якія з гэтых элементаў прыдатны і для іншых форм заняткаў.

У выніку яны садзейнічаюць праяўленню творчых здольнасцей студэнтаў, іх зацікаўленасці, паглыбленню ведаў і ўдасканаленню прафесійных якасцей.

Ровіна Р.А., дацэнт,
Іваноў М.В, дацэнт,
Касап В.А., дацэнт.

РАЗВІЦЦЁ ТВОРЧЫХ ЗДОЛЬНАСЦЕЙ СТУДЭНТАЎ У ПРАЦЭСЕ ДЗЕЛАВЫХ ГУЛЬНЯЎ

На сучасным этапе ўсё больш высокія патрабаванні прад'яўляюцца да падрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі спецыялістаў. Перад вышэйшай бібліятэчнай адукацыяй таксама стаіць задача павышэння прафесійнай падрыхтоўкі будучых спецыялістаў. Узровень іх ведаў павінен адпавядаць узрастаючым інфармацыйным і бібліяграфічным патрэбнасцям усіх катэгорый чытачоў незалежна ад галіны дзейнасці.

У сувязі з гэтым яшчэ больш актуальнымі становяцца праблема актывізацыі вучэбнага працэсу, пошук такіх форм кантактаў з навучэнцамі, якія б спрыялі набыццю практычных навыкаў бібліяграфічнага пошуку, абслугоўвання спецыялістаў рознымі метадамі. У значнай ступені вырашэнню гэтай праблемы садзейнічаюць такія метады актыўнага навучання, як дзелавыя гульні (ДГ), якія атрымалі шырокае прымяненне. Як сведчаць публікацыі ў спецыяльным перыядычным друку, ДГ з пачатку 80-х гадоў набылі вялікую папулярнасць як сярод выкладчыкаў ВНУ, так і ў практычных работнікаў.

Неабходна адзначыць, што ў навучальным працэсе і на нашым факультэце дзелавым гульням надаецца пэўная увага .

На кафедры бібліяграфіі і дакументазнаўства распрацаваны і укаранёны ў навучальны працэс ДГ па ўсіх курсах.

Найбольш спрыяльным, на наш погляд, з'яўляецца выкарыстанне ДГ пры навучанні студэнтаў розным відам пошуку і абслугоўванню спецыялістаў. Гэта абумоўлена тым, што ў пазначаных працэсах адбываюцца кантакты паміж спецыялістамі і бібліёграфамі, і таму адносна лёгка правесці імітацыю канкрэтнай сітуацыі.

Аўтары дакладна на працягу некалькіх гадоў праводзілі ДГ пры вывучэнні курса «Бібліяграфія прыродазнаўчай, тэхнічнай і сельскагаспадарчай літаратуры» і курса «Патэнтная і нарматыўна-тэхнічная дакументацыя».

Кожная ДГ вырашае розныя мэты і задачы, абумоўленыя спецыфікай курсаў: тым не менш усе яны накіраваны на набыццё прафесійнага майстэрства з улікам індывідуальных здольнасцей кожнага і ў той ці іншай ступені працуюць на асэнсаванне студэнтам прэстыжу сваёй прафесіі.

Так, у ДГ па тэме «Выбарчае распаўсюджанне інфармацыі» галоўнай задачай з'яўляецца ўзнаўленне сітуацыі, характэрнай для дзейнасці бібліятэкі па абслугоўванню спецыялістаў навукі, тэхнікі, вытворчасці. Сутнасць такіх ДГ -- замацаваць тэарэтычныя веды і выпрацаваць навыкі і здольнасці дакладнага адбору інфармацыі з шырокага кола рэфератыўных і бібліяграфічных крыніц у адпаведнасці з інфармацыйнымі запытамі спецыялістаў.

Пры абмеркаванні вынікаў ДГ студэнты розных спецыялізацый былі дастаткова аднадушны ў тым, што ДГ даюць ім магчымасць уявіць канкрэтную сітуацыю пры абслугоўванні спецыялістаў і адначасова паказваюць цяжкасці, звязаныя са спецыфікай навукова-вытворчай сферы дзейнасці спецыялістаў, іх інфармацыйнымі запытамі, складанасцю навукова-тэхнічнай літаратуры і другасных крыніц інфармацыі.

Такім чынам, ДГ аказвае станоўчы ўплыў на рост прафесійнага майстэрства і дае студэнтам магчымасць адчуць сваю значнасць і неабходнасць.

Дзелавая гульня «Патэнтныя даследаванні» з'яўляецца імітацыйнай; на працягу

РЭПАЗІТОРЫЙ БГУКІ